

ROYKING

Í 2016 hövdu danskir pensjónsgrunnar í minsta lagi 4,2 miljardir krónur í tubbaksíðnaðinum, sum nú er útiðhýstur í Global Compact hjá ST

Tubbak er nú í sama bólki sum kemisk vápn

Fleiri pensjónsgrunnar seta framvegis sínar pengar í tubbaksfyrirtekur, men í Kræftens Bekæmpelse halda tey tað vera løgið, at pensjónsfeløg, sum hava til endamáls at tryggja fólk í aldurdóminum, gera íløgur í ein ídnað, sum er so heilsuskaðiligur

Vilmund Jacobsen

Tubbaksíðnaðurin er nú av álvara komin í vánaligt “sel-skap”.

ST hevur júst flokkað ídnaðin í ein sonevndan hávandarabólki, sum merkir, at ídnaðurin er komin í sama bólki sum tyssibumbur, landminur, kjarnorkuvápn, kemisk vápn og lívfrøðiliga vápn.

Men, hóast hetta halda pensjónsfeløg fram við at seta pening í tubbaksíðnaðin.

Tíggju grundreglur

Fyrirtekur og felagsskapir, sum ynskja at arbeiða á ábyrgdarfullum grundarlagi, leggja seg ofta eftir leiðreglum hjá Global Compact hjá ST. Global Compact byggir á 10 grundreglur, sum eitt nú fevna um at fremja umhvørvisliga ábyrgd, mannarættindi og at arbeiða ímóti barnarbeiði.

Men, Global Compact hevur eisini sonevndan útvisingarlista yvir ídnaðir, sum ikki eru partur av góða “selskapinum”, og í henda bólkin er tubbaksíðnaðurin júst komin.

- Tubbak er nú av røtt-

um í sama bólki sum vandamikil vápn. Flestu menniskju hava tíverri vant seg við, at royking er ein partur av gøtumyndini, men tubbak er ógvuliga vandamikil. Tubbak er atvoldin til álvarsamar sjúkur og drepur fleiri enn sjei miljónir menniskju um árið. So, útvisingin av tubbaksíðnaðinum í Global Compact er eitt velduga stórt og týðningarmikið stig rætta vegin, sigur Leif Vestergaard Pedersen, stjóri í Kræftens Bekæmpelse.

Gera íløgur í tubbak

Í Danmark seta fleiri pensjónsfeløg framvegis sínar pengar í tubbaksíðnaðin, men í Kræftens Bekæmpelse halda tey tað vera løgið, at pensjónsfeløg, sum hava til endamáls at tryggja fólk í aldurdóminum, gera íløgur í ein ídnað, sum er so heilsuskaðiligur.

Sambært donskum miðlum hövdu dansk pensjónsfeløg í 2016 í minsta lagi 4,2 miljardir krónur í tubbaksíðnaðinum.

- Í Kræftens Bekæmpelse hava vit leingi arbeitt aktivt fyri, at pensjónsfeløg í Dan-

mark skulu gevast við at seta pening í tubbaksíðnaðin. Eg vænti, at tað eru nógvir danir, sum ikki eru greiðir yvir, at partur av pengunum, ið tey skulu liva fyri í aldurdóminum, standa í tubbaksíðnaðinum og tiskil stuðla framleiðsluni av lívs-vandamiklum vørum, sigur Leif Vestergaard Pedersen, sum heldur, at tubbaksíðnaðurin mótarbeiðir ábyrgdarkenslu og burðardyggleika.

Eitt negativt íkast

Í Kræftens Bekæmpelse halda tey, at tubbaksíðnaðurin er á markinum til brot á mannarættindi, og at ídnaðurin beinleiðis mótarbeiðir teimum málum, sum eru samtykt av øllum limalondunum í ST um eina burðardygga framtíð.

Sambært Human Rights Watch er eisini vanligt, at børn arbeiða í tubbaksíðnaðinum.

- Tað er harðliga tiltrongt, at sjóneyka nú av álvara verður sett á tað negativa íkast, sum tubbaksíðnaðurin hevur fyri okkara heim. Sjálvt um íløgufeløg ikki lögfrøðisliga eru bundin til

at halda seg frá tubbaksíðnaðinum, áttu tey kortini at tikið eina moralska støðu til, hvussu tey vilja gera íløgur við pengunum hjá sínum limum, heldur Leif Vestergaard Pedersen.

Um Global Compact

Global Compact er eitt ST-initiativ, sum setir upp leiðreglur fyri arbeiði hjá feløgum við samfelagsábyrgd og burðardyggleika. Hesar leiðreglur byggja á altjóða viðurkendar avtalur um mannarættindi, arbeiðsrættindi, umhvørvi og anti-korrupsión.

Allar fyrirtekur kunnu leita sær íblástur í teimum 10 leiðreglunum hjá Global Compact, men møguleiki at eisini at gerast partur av hes-

um felagsskapi undir ST.

Global Compact hevur so eisini ein lista yvir virksemi ella ídnað, sum ikki kann gerast partur av felagsskapinum, og tað er her á útvisingarlistanum hjá Global Compact, at tubbaksíðnaðurin nú er endaður.

Hetta merkir, at ídnaðurin ikki longur kann vera við í Global Compact, men hetta ávirkar ikki fyrirtekur og felagsskapir, sum gera íløgur í tubbak.

Tiskil kunnu eitt nú pensjónsgrunnar framvegis vera partur av ST-felagsskapinum, hóast grunnarnir seta pensjónspengar í tubbaksíðnaðin.

- Útvisingin av tubbaksíðnaðinum í Global Compact er eitt velduga stórt og týðningarmikið stig rætta vegin, sigur Leif Vestergaard Pedersen, stjóri í Kræftens Bekæmpelse

Fakta um tubbak

- Í heimshøpi doyggja fleiri enn sjei miljónir fólk av royking um árið.
- Sigarettir eru framleiddar til at gera brúkarar bundnar av teimum.
- Royking er størsta einstaka orsök til krabbamein.
- Royking økir vandan fyri fleiri enn 15 ymiskum sløgum av krabbameini og er samstundis orsök til fleiri aðrar sjúkur.

Kelda: Kræftens Bekæmpelse/ WHO